

Müzik Öğretmeni Adaylarının Beş Büyük Kişilik Özelliklerinin Çalgı Öz Yeterlik Durumlarını Yordaması¹

The Prediction of The Big Five Personality Traits of Music Teacher Candidates on Instrument Self-Efficacy

Aze BÖLEK², Gülce COŞKUN ŞENTÜRK³

Makale Türü⁴: Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 20.10.2022

Kabul Tarihi: 05.01.2024

Atf İçin: Bölek, A. ve Coşkun Şentürk, G. (2024). Müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özelliklerinin çalgı öz yeterlik durumlarını yordaması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 8(1), 421-446.

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özelliklerinin çalgı öz yeterlik durumlarını yordama durumunu incelemektir. Araştırmanın amacı doğrultusunda ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini; Türkiye'nin Ege Bölgesinde bulunan müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Ege Bölgesinde yer alan Muğla, Denizli, Aydın, İzmir illerindeki müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 378 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlarda, müzik öğretmeni adaylarının çalgı öz yeterlik durumları 10 puan üzerinden 5.54 olarak tespit edilmiş ve çalgı öz yeterlik ölçeği ile çalgı solo performans ve çalgı genel not ortalaması değişkeni arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Diğer taraftan dışa dönüklük, öz disiplin ve açıklık kişilik özelliği ile solo performans arasında $p<,05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, açıklık kişilik özelliği ile not ortalaması arasında da $p<,05$ düzeyinde pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özellikleri ile çalgı öz yeterlik durumları arasında birçok anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özellikleri ve çalgı öz yeterlik durumları arasında anlamlı ilişkiler olsa da, beş büyük kişilik özelliklerinin müzik öğretmeni adaylarının çalgı öz yeterlik durumlarını yeterince önemli olmayan düşük bir düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar sözcükler: Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, çalgı öz yeterlik, beş büyük kişilik özelliği

¹ Bu çalışma, Haziran 2021 yılında MSKÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda kabul edilmiş "Müzik Öğretmeni Adaylarının Beş Büyük Kişilik Özelliklerinin Çalgı Öz Yeterlik Durumlarını Yordaması" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğretim Elemanı, Karabük Üniversitesi Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Müzik Bölümü, azebölek@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4507-2510

³ Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD, gulcecoskun@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4011-2229

⁴ Etik kurul izni Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 22.04.2019 tarihinde 80 karar sayılı rapor ile alınmıştır.

ABSTRACT: The purpose of this research is to examine the predictive status of the five major personality traits of music teacher candidates (MTC) for their instrument self-efficacy. For the purpose of the research, relational screening model has been used. The population of the research consists of students studying in music education departments in the Aegean Region of Turkey. The sample of the research was carried out with 378 students studying in the departments of music education in the provinces of Muğla, Denizli, Aydın and İzmir in the Aegean Region. In the results obtained from the research, the instrument self-efficacy status of the music teacher candidates was determined as 5.54 out of 10 points and it has been determined that there is a positive and significant relationship between instrument self-efficacy scale and instrument solo performance and instrument GPA variable. On the other hand, while there was a positive and significant relationship at the $p<.05$ level between extroversion, self-discipline and openness personality traits and solo performance, it was concluded that there was a positive and significant relationship at the $p<.05$ level between openness personality trait and GPA. In addition, many significant relationships were found between the five major personality traits of music teacher candidates and their instrument self-efficacy. In line with the purpose of the study, although there are significant relationships between the music teacher candidates' five major personality traits and their instrument self-efficacy, it was concluded that the five major personality traits predicted the instrument self-efficacy of the music teacher candidates at a low level that was not significant enough.

Keywords: Music education, instrument education, instrument self-efficacy, five major personality traits

1. GİRİŞ

Ülkemizde müzik öğretmeni adayları (MÖA) eğitim fakülteleri bünyesi altında yetiştirilmektedir. Bunun yanı sıra “müzik öğretmenliği dışında farklı bölüm/kol/dal (müzik) mezunu olan ve müzik öğretmeni olarak görev yapmak isteyen öğretmen adayları pedagojik formasyon eğitimine tabi tutulmaktadır” (Temiz, 2016, s.2168). Buna bağlı olarak hem eğitim fakülteleri bünyesinde yetişen hem de pedagojik formasyon eğitimi alan MÖA, müzik eğitimi özel alanına yönelik birçok farklı boyutta öğrenim görmektedir. Bu boyutlar; “ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı çalma eğitimi olarak ele alınabilir” (Bilen, 1995, s. 14).

Çalgı eğitimi, teknik bilgi ve becerilerle beraber MÖA'nın performanslarını sergiledikleri bir eğitim sürecidir. Bu eğitim sürecinde, bireylerin ders içi ve ders dışında yapmış oldukları sistemli çalışmalar başarıya ulaşmalarını ve belirli davranışlar kazanmalarını sağlar. Fakat bireyler üzerindeki öğrenme süreci farklılık gösterebilir. Öyle ki; “eğitmciler gayet iyi bilirler ki, öğrencilerin belirli bir tür öğretim uygulamasından yararlanma düzeyleri, tercih ettikleri öğretim-öğrenme yaklaşımları ve her bir öğrencinin belirli bir türdeki öğretim uygulamasına tepkisi (yanıtı), sahip olduğu bireysel özelliklere göre farklılaşmaktadır” (Kuzgun ve Deryakulu, 2017, s.7). Bu sebeple, diğer eğitim süreçlerinden farklı olarak öğretmen ve öğrenci arasında birebir gerçekleşen çalgı eğitiminde, öğretmenin öğrencinin kişilik özelliklerine göre bir yaklaşım sergilemesi, bireyin çalgı eğitimindeki performansını ve başarı düzeyini etkileyebilir. Bu bağlamda literatür incelendiğinde, bireylerin kişilik özellikleri ile başarı düzeyleri arasında önemli ilişkiler olduğu görülmektedir (Smidt, 2015; Sıgı ve Gübüz, 2011). Buradan hareketle bu araştırmanın temelinde ayırıcı özellik yaklaşımı ve bu yaklaşımın içinde bulunan beş büyük kişilik özelliğine (BBKÖ) yer verilmiştir.

“Ayırıcı özellik yaklaşımını literatüre kazandıran Gordon Willard Allport'tur. Onun yanı sıra yaklaşımın gelişmesine Raymon Bernard Cattell önemli katkılar sunmuştur. Ayrıca beş faktör kişilik kuramını geliştiren Robert R. McCrae ve Paul T. Costa'nın da ayırıcı özellik kuramına katkıları önemlidir” (Şahin, 2018, s.509). “Beş faktör, değişik yöntemler kullanılarak yürütülmüş çalışmalarda o kadar sık ortaya çıkmıştır ki, araştırmacılar artık bu faktöre Büyük Beşli adını verir” (Burger, 2016, s.251).

Beş Büyük Kişilik Faktörü Teorisi, kişiliği dışadönüklük, uyumluluk, özdisiplin, nevrotiklik ve açıklık olmak üzere beş ana faktöre göre değerlendirir. Dışadönüklük: heyecanlı, neşeli, konuşkan, enerjik ve insancıl sıfatlarını içermektedir. Uyumluluk: şüpheli ve zıt olmaktan çok merhametli ve yardıma hazır olma, başkalarını sevme, önem verme, uyumlu ve merhametli olma gibi özellikleri kapsar. Özdenetim: öz disiplin gösterme, sorumlu davranma ve başarı için hırslı olma, işleri önceden planlama ve titiz olma boyutlarından oluşur. Nevrotiklik: duygusal dengesizlik olarak da adlandırılan nevrotiklik; öfke, kaygı, depresyon veya alınganlık gibi olumsuz duygulara yönelik bir eğilimi içerir. Açıklık: sanatsal, maceracı, sıra dışı fikirler, hayal kurma, merak ve cesareti içerir. Bu özellik, yaratıcı insanları sıradan insanlardan ayırır (Karaman, vd., 2010, s.2358).

Kişilik özellikleri ile beraber bireyin çalgı eğitimindeki performansını ve başarısını etkileyen önemli unsurlardan birisinin de sosyal öğrenme kuramına dayanan öz yeterlik inancı olduğu düşünülmektedir. Bandura (1994); “algılanan öz yeterliği, insanların yaşamlarını etkileyen olaylar üzerinde etkisi olacak belirli seviyelerde performans üretebilme becerilerine karşı olan inançları” olarak tanımlamıştır (s.1). Aynı zamanda Bandura, öz yeterlik inançların dört temel kaynaktan oluştuğunu ve bu kaynaklardan en etkili olanın bireysel deneyim ve tecrübelerden kaynaklanan yaşantılar ile oluştuğunu belirtmektedir. “Buradan hareketle çalgı eğitiminde öğrenci ve öğretmenin birebir ders işlemesi, çalgı eğitiminin performans temelli bir eğitim olması ve bu sebeple öğrencilerin sık sık yetenek

ve becerilerini enstrümanları ile sergilemesi durumunun bireylerin bizzat yaşadığı deneyim ile ilişkili olduğu düşünülmektedir” (Bölek, 2021, s.5). Bununla beraber yapılan araştırmalarda bireylerin kendilerine karşı olan inançlarının olumlu ya da olumsuz olmasının, çalgı eğitimindeki performans düzeylerini etkilediği görülmektedir (Ak, vd., 2022; Pirlibeylioğlu ve Bilgin, 2022; Varış, 2012). Öyle ki; “kişinin çalgı çalma becerisi konusunda düşüncelerinin olumlu olması çalgıya hâkim olabilmesi ve çalgı çalma becerisini geliştirebilmesi doğru orantıda ilerlemektedir” (Ünal, 2019, s.28). Buna bağlı olarak yüksek bir çalgı öz yeterlik (ÇÖY) inancı, bireylerin performans ve başarı düzeylerini arttırabilir. Bu bağlamda alanyazın incelendiğinde bu durumu destekler nitelikte birçok çalışma olduğu görülmektedir (Capara, vd., 2006; Fenollar, vd., 2007; Jackson, 2002; Multon, vd., 1991; Ross, 1992; Schunk, 1981; Yokuş, 2014) Aynı zamanda ilgili literatür incelendiğinde, öz yeterlik kavramı ile müzik performansı arasında da güçlü bir bağlantı olduğu ve bireyin gerçek performansının en iyi yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir (McCormick ve McPherson, 2003; McPherson ve McCormick, 2006). Literatürdeki incelemeler sonucunda, kişilik özellikleri ile ÇÖY kavramının ilişkili olabileceği (Bahar ve Kağan, 2018; Kıran, 2019; Sarıkaya, 2018) ve aynı zamanda bireylerin çalgı eğitim süreçleri üzerinde etkileri olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bireylerin kişilik özelliklerinin ÇÖY durumlarına etkisinin incelenmesinin önem teşkil ettiği ve bu durumun çalgı eğitimine ve ilgili alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı ve Problemi

Bu araştırma MÖA'nın BBKÖ'nün ÇÖY düzeylerine etkisinin incelenmesini amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi, “kişilik özellikleri, ÇÖY'nin anlamlı birer yordayıcıları mıdır?” olarak oluşturulmuştur.

1.2.1. Araştırmanın Alt Problemi

- 1) MÖA'nın ÇÖY seviyeleri ve BBKÖ hangi düzeydedir?
- 2) MÖA'nın BBKÖ ile ÇÖY durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3) MÖA'nın demografik özellikleri (cinsiyet, sınıf, bireysel çalgı, lise türü) ile ÇÖY durumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 4) MÖA'nın demografik özellikleri (cinsiyet, sınıf, bireysel çalgı, lise türü) ile BBKÖ arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 5) MÖA'nın sınıf, yaş, bireysel çalgı genel not ortalamaları ve çalgı solo performansları ile ÇÖY durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6) MÖA'nın sınıf, yaş, bireysel çalgı genel not ortalamaları ve çalgı solo performansları ile BBKÖ özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Betimsel çerçevede gerçekleştirilen bu araştırmada, MÖA'nın BBKÖ'nün ÇÖY durumlarını yordama durumunu belirlemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Buna bağlı olarak araştırmada, MÖA'nın kişilik özellikleri ve ÇÖY arasındaki ilişkiler ve farklılıklar incelenmiştir. Sönmez ve

Alacapınar (2017, s.47) betimsel yöntemi; “yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunu betimleyip açıklanarak ortaya konulması” olarak tanımlarken, Büyüköztürk vd., (2016, s.24) ilişkisel taramayı; “ilişkileri ve bağlantıları inceleyen araştırma olarak” tanımlamaktadır.

2.2. Araştırma Etik Uygunluğu

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir. Ayrıca uygulamada kullanılan veri toplama araçları için ilgili yazarlardan elektronik posta yoluyla gerekli izinler alınmıştır. Diğer taraftan araştırmaya katılan tüm kişilerden de rıza onam formu alınmıştır. Araştırma sürecinde gerçekleştirilen uygulamalarda etik kurallara özen gösterilmiştir. Araştırmanın etik kurul izni Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Komisyonundan 22.04.2019 tarihinde 80 karar sayılı rapor ile alınmıştır.

2.3. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Türkiye'nin Ege Bölgesinde bulunan Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında (MEAD) öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ise araştırmacının maddi imkânları çerçevesinde uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiş ve çalışma Ege bölgesi ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda öncelikle Ege Bölgesinde bulunan Müzik Eğitimi Anabilim dallarında okuyan tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmış ulaşılabilen sayı örneklem olarak kaydedilmiştir. Yükseköğretim Kurulu'nun bilgi yönetim sisteminde yer alan “Öğrenim Düzeyleri ve Birimlere Göre Öğrenci Sayıları” başlıklı tablosuna göre verinin toplandığı 2019-2020 yılında müzik öğretmenliği programında okuyan toplam öğrenci sayısı 4363 olarak verilmektedir (YÖK, 2023). Bu kapsamda araştırmanın örneklemini, Cohen ve arkadaşlarının (2013) örneklem büyüklüğü hesabına uygun olarak Ege Bölgesinde yer alan Muğla, Denizli, Aydın, İzmir illerinde öğrenim gören birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinden 378 kişi oluşturmaktadır.

Öğrencilerin %60,1'i (227 kişi) kadınlardan, %39,9'u (151 kişi) erkeklerden oluşmaktadır. Sınıf değişkeni açısından bakıldığında; birinci sınıflar %30,7 (116 kişi), ikinci sınıflar %28,8 (90 kişi), üçüncü sınıflar %25,1 (95 kişi) ve dördüncü sınıflar %20,4 (77 kişi) olarak tespit edilmiştir. Çalgı değişkeni incelendiğinde; yaylı çalgılar %39,2 (148 kişi), nefesli çalgılar %13,2 (50 kişi), telli çalgılar %20,6 (78 kişi), şan %11,1 (42 kişi), piyano %14,0 (53 kişi) ve diğer çalgılar %1,9 (7 kişi) olarak belirlenmiştir. Mezun olunan lise türüne bakıldığında; güzel sanatlar lisesinin (GSL) %74,3 (281 kişi), diğer liselerin %25,7 (97 kişi) oranında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Solo performans sayısına göre bakıldığında; hiç solo performansı vermeyenler %57,7 (218 kişi), bir solo performans verenler %13,5 (51 kişi), iki solo performans verenler % 8,2 (31 kişi), üç solo performans verenler %6,6 (25 kişi), dört ve üzeri solo performans verenler %14,0 (53 kişi) olarak belirlenmiştir. Çalgı ders notları değişkeni incelendiğinde ise; çalgı dersi AA (90-100) olanların oranı %38,1 (144 kişi), BA (80-89) ve BB (75-79) olanların oranı %40,0 (151 kişi), CB (70-74) ve CC (60-69) olanların oranı %15,8 (60 kişi), DC (50-59) ve DD (40-49) olanların oranı %4,5 (17 kişi), FD (30-39) ve FF (0-29) olanların oranı ise %1,6 (6 kişi) olarak tespit edilmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Şeker (2016) tarafından hazırlanan “Çalgı Performansına İlişkin Öz Yeterlik Ölçeği (ÇÖYÖ)”, John, Donahue ve Kentle (1991) tarafından geliştirilen, ölçeğin Türkçe’ye uyarlanması Karaman, Doğan ve Çoban (2010) tarafından yapılan “Beş Büyük Kişilik Faktör Envanteri (BBFE)” ve öğretmen adaylarının demografik özelliklerine yönelik bilgi toplamak üzere araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. ÇÖYÖ; altısı olumsuz, on üçü olumlu toplam on dokuz maddeden oluşmaktadır. Ölçek; “kendini yeterli görme”, “psikolojik göstergeler” ve “kendini yetersiz görme” olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. BBFE; nevrotizm, uyumluluk, öz denetim, duygusal dengesizlik ve açıklık olmak üzere beş alt ölçekten oluşmaktadır. Envanter, “tamamen katılıyorum” dan “kesinlikle katılmıyorum” a doğru sıralanan 5’li likert tipindedir. Envanter 40 kısa cümleden oluşmakta ve bazı maddeler tersten kodlanmaktadır. Kişisel Bilgi Formu ise; cinsiyet, sınıf, yaş, bireysel çalgı, bireysel çalgı not ortalaması, mezun olunan lise türü ve üniversite eğitimi süresince toplam solo performans sayısı olmak üzere toplam yedi maddeden oluşturulmuştur.

2.5. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz yarısında yüz yüze uygulanarak elden toplanmıştır.

Tablo 1. Ölçekler ve Alt Boyutlarının Normallik Analizi Sonuçları

Ölçek	Altboyut	Normallik değerleri	İstatistik
ÇÖYÖ		Çarpıklık (skewness)	-,396
		Basıklık (kurtosis)	-,081
	Kendini yeterli görme	Çarpıklık (skewness)	-,538
		Basıklık (kurtosis)	,167
	Psikolojik göstergeler	Çarpıklık (skewness)	-,718
		Basıklık (kurtosis)	,301
Kendini yetersiz görme	Çarpıklık (skewness)	1,129	
	Basıklık (kurtosis)	,659	
BBFE		Çarpıklık (skewness)	,046
		Basıklık (kurtosis)	1,316
	Dışa dönüklük	Çarpıklık (skewness)	-,066
		Basıklık (kurtosis)	,094
	Uyumluluk	Çarpıklık (skewness)	,189
		Basıklık (kurtosis)	1,004
	Öz denetim	Çarpıklık (skewness)	-,102
		Basıklık (kurtosis)	,913
	Nevrotizm	Çarpıklık (skewness)	-,431
		Basıklık (kurtosis)	1,044
	Açıklık	Çarpıklık (skewness)	,497
		Basıklık (kurtosis)	1,204

Çalışmada sıklık, açıklayıcı, tek yönlü varyans (ANOVA), bağımsız örneklem t-testi ve pearson ilişki ve basit doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Bu açıdan veriler SPSS 12.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilere uygulanacak olan bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans ve korelasyon analizleri için gerekli olan verilerin normalliklerinin öğrenilmesi için ölçek ve alt boyutlarından elde edilen veri setlerinin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmış, tüm verilerin -1,5 ve 1,5 aralığında oldukları tespit edilmiştir. Tabachnick ve Fidell'e (2007) göre, -1,5 ve 1,5 arasında olan değerlerde verilerin normal dağıldığı söylenebilmektedir (Tablo 1).

Araştırmanın veri analizinde anlamlılık düzeyi olarak $p < ,05$ düzeyindeki anlamlılıklar aranmıştır. Anlamlı farklılık tespit edilen analizlerde bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini belirlemek için eta-kare (η^2) ve Cohen'in (d) değeri etki büyüklüğü katsayıları hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilerin analiz işlemleri ve sonuçlarına ilişkin bulgular sunulmaktadır.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA'nın ÇÖY durumları ve BBKÖ hangi düzeydedir?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. ÇÖYÖ ve BBFE Alt Boyutlarından Alınan Puan Tablosu

Ölçek/alt boyut adı	N	Min.	Maks.	Ort.	±St.sapma
ÇÖYÖ	378	2,68	7,79	5,5485	±,89438
Kendini yeterli görme	378	2,00	10,00	7,1370	±1,59482
Psikolojik göstergeler	378	,00	10,00	6,6085	±2,04706
Kendini yetersiz görme	378	,00	10,00	2,4590	±2,39701
Dışa dönüklük	378	2,29	4,71	3,4392	±,41490
Uyumluluk	378	2,17	5,00	3,6367	±,43122
Öz denetim	378	2,13	5,00	3,5780	±,41064
Nevrotizm	378	1,63	5,00	3,2659	±,46655
Açıklık	378	1,90	5,00	3,7772	±,50463

Tablo 2'de ÇÖYÖ ve alt boyutlarından alınan puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek ortalamanın sırasıyla kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler ve ÇÖYÖ'de ortaya çıktığı görülmüş, en düşük ortalamanın ise kendini yetersiz görme alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin BBFE alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde ise; en yüksek ortalamanın sırasıyla açıklık, uyumluluk, öz denetim ve dışa dönüklük olduğu incelenmiştir. Tablo 2'de yer alan en düşük puan ortalamasının ise nevrozizm alt boyutuna ait olduğu görülmektedir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA’nın BBKÖ ile ÇÖYÖ durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3. BBFE ile ÇÖYÖ Arasındaki İlişki Tablosu

*p<,05		ÇÖYÖ	Kendini yeterli görme	Psikolojik göstergeler	Kendini yetersiz görme
Dışa dönüklük	R	,142	,162	,132	-,070
	P	,006*	,002*	,010*	,176
Uyumluluk	R	,165	,165	,149	-,055
	P	,001*	,001*	,004*	,284
Öz denetim	R	,148	,176	,162	-,093
	P	,004*	,001*	,002*	,071
Nevrotizm	R	,117	,011	,029	,111
	P	,023*	,828	,571	,031*
Açıklık	R	,259	,327	,312	-,198
	P	,000*	,000*	,000*	,000*

Tablo 3 incelendiğinde dışa dönüklük, uyumluluk ve öz denetim alt boyutları ile ÇÖYÖ, kendini yeterli görme ve psikolojik göstergeler alt boyutları arasında p<,05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur. Nevrotizm alt boyutu ile çalgı öz yeterliği ve kendini yetersiz görme arasında da p<,05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Açıklık alt boyutu incelendiğinde ise ÇÖYÖ, kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler alt boyutları ile aralarında p<,05 düzeyinde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan açıklık ve kendini yetersiz görme alt boyutları arasında p<,05 düzeyinde, negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA’nın demografik özellikleri (cinsiyet, sınıf, bireysel çalgı, lise türü) ile ÇÖYÖ durumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Tablo 4. ÇÖYÖ ve Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

*p<,05	Cinsiyet	N	Ort	St.S	t	df	P
ÇÖYÖ	Kadın	227	5,5381	,90365	-,275	376	,784
	Erkek	151	5,5640	,88303			
Kendini yeterli görme	Kadın	227	7,0612	1,54347	-1,133	376	,258
	Erkek	151	7,2509	1,66778			
Psikolojik göstergeler	Kadın	227	6,4670	2,05093	-1,652	376	,099
	Erkek	151	6,8212	2,02945			
Kendini yetersiz görme	Kadın	227	2,6344	2,47235	1,749	376	,081
	Erkek	151	2,1954	2,26158			

Tablo 4 incelendiğinde, ölçeğin kendini yeterli görme ve psikolojik göstergeler alt boyutlarında erkeklerin, kendini yetersiz görme alt boyutunda ise kadınların ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 5. ÇÖYÖ ve Alt Boyutlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p<,05$	Sınıf düzeyi	N	Ort	St.S	F	Df	P	Tukey	η^2
ÇÖYÖ	1.sınıf	116	5,5703	,94454	3,671	3	,012*	2-4	,029
	2.sınıf	90	5,3561	,88574					
	3.sınıf	95	5,4975	,82869					
	4.sınıf	77	5,8031	,85816					
Kendini yeterli görme	1.sınıf	116	7,2414	1,60382	1,152	3	,717	---	---
	2.sınıf	90	6,9852	1,59650					
	3.sınıf	95	7,1240	1,57418					
	4.sınıf	77	7,1732	1,62156					
Psikolojik göstergeler	1.sınıf	116	6,6724	1,94221	4,929	3	,318	---	----
	2.sınıf	90	6,2917	2,24555					
	3.sınıf	95	6,6184	2,10111					
	4.sınıf	77	6,8701	1,87593					
Kendini yetersiz görme	1.sınıf	116	2,3290	2,29571	10,788	3	,131	---	----
	2.sınıf	90	2,2889	2,09985					
	3.sınıf	95	2,3105	2,34049					
	4.sınıf	77	3,0368	2,85692					

Tablo 5’de ÇÖYÖ’ye verilen cevapların ortalamaları sınıf düzeylerine göre karşılaştırıldığında, istatistiksel anlamda $p<,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu ve bu durumun 4.sınıfların yüksek ortalamalarından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Tablo 5’de etki büyüklüğü katsayısına göre öğrencilerin çalgı öz yeterlik puanlarına ait gözlenen varyansın %3’ünün sınıf düzeyi değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiş, bu değerın Büyüköztürk ve diğelerine (2018) göre, küçük ile orta arası bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği anlaşılmıştır.

Tablo 6. ÇÖYÖ ve Alt Boyutlarının Çalgı Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p<,05$	Çalgı grubu	N	Ort	St.S	F	Df	P	Tukey	η^2
ÇÖYÖ	1 Yaylı çalgı	148	5,5185	,93274	,499	4	,736	---	---
	2 Nefesli çalgı	50	5,5537	,76583					
	3 Telli çalgı	78	5,6511	,89869					
	4 Şan	42	5,5739	1,02320					
	5 Piyano	53	5,4379	,84266					
Kedini yeterli görme	1 Yaylı çalgı	148	6,8318	1,72242	2,533	4	,040*	1-3	,029
	2 Nefesli çalgı	50	7,3289	1,28345					

	3	Telli çalgı	78	7,4829	1,56714					
	4	Şan	42	7,1111	1,48970					
	5	Piyano	53	7,2453	1,56033					
Psikolojik göstergeler	1	Yaylı çalgı	148	6,1807	2,24287	4,518	4	,001*	1-3	,047
	2	Nefesli çalgı	50	6,7500	1,80136					
	3	Telli çalgı	78	7,2788	1,71934					
	4	Şan	42	7,0119	1,92382					
	5	Piyano	53	6,3396	2,04051					
Kendini yetersiz görme	1	Yaylı çalgı	148	3,1070	2,69227	4,849	4	,001*	3-1	,051
	2	Nefesli çalgı	50	2,0933	1,71599					
	3	Telli çalgı	78	1,8184	2,05852					
	4	Şan	42	2,3095	2,70841					
	5	Piyano	53	2,1258	1,93260					

Tablo 6 incelendiğinde; kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler ve kendini yetersiz görme alt boyutları ile yaylı çalgı (keman, viyola, çello, kontrbas) ve telli çalgılar (gitar, bağlama, kanun) arasında istatistiksel anlamda $p < ,05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ve bu anlamlı farklılığa göre, telli enstrümanların çalgı öz yeterlik puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizinde, etki büyüklüğü katsayısına göre öğrencilerin kendini yeterli görme puanlarına ait gözlenen varyansın %3'ünün, psikolojik göstergeler ve kendini yetersiz görme puanlarına ait gözlenen varyansın ise yaklaşık %5'inin çalgı grupları değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiş, bu değerın Büyüköztürk ve diğerlerine (2018) göre, küçük ile orta arası bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği anlaşılmıştır.

Tablo 7. ÇÖYÖ ve Alt Boyutlarının Lise Mezuniyetine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p < ,05$	Mezuniyet	N	Ort	St.S	T	Df	P	D
ÇÖYÖ	Gsl	275	5,6069	,89219	2,219	369	,027*	,266
	Diğer	96	5,3712	,90748				
Kendini yeterli görme	Gsl	275	7,2053	1,58357	1,609	369	,109	---
	Diğer	96	6,9005	1,63954				
Psikolojik göstergeler	Gsl	275	6,6936	2,04366	1,403	369	,161	---
	Diğer	96	6,3516	2,09120				
Kendini yetersiz görme	Gsl	275	2,4848	2,50475	,215	369	,830	---
	Diğer	96	2,4236	2,10109				

Tablo 7 incelendiğinde, ÇÖYÖ ve tüm alt boyutlarında GSL'den mezun olan öğrencilerin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Tablo 7 istatistiksel açıdan incelendiğinde, ÇÖYÖ ile lise mezuniyeti arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın GSL'den mezun olan öğrencilerin yüksek puan ortalamalarından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Kılıç'a (2014) göre Cohen'in (d) değerinin 0,2 civarında olduğu durumlarda zayıf bir etki büyüklüğünden söz

edilebileceğini aktarmasından hareketle bu durumda öğrencilerin ÇÖY puanlarına ait gözlenen varyansın %20'sinin lise mezuniyeti değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiştir. Hesaplanan etki büyüklüğü (Cohen'in d) katsayısına göre ise, ÇÖY durumları açısından lise mezuniyeti değişkeninin küçük etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir ($d=.266$).

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA'nın demografik özellikleri (cinsiyet, sınıf, bireysel çalgı, lise türü) ile BBKÖ arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Tablo 8. BBFE Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p<,05$	Cinsiyet	N	Ort	St.S	T	df	P	D
Açıklık	Kadın	227	3,4657	,40869	1,528	376	,127	---
	Erkek	151	3,3992	,42228				
Uyumluluk	Kadın	227	3,6278	,42342	-,493	376	,622	---
	Erkek	151	3,6501	,44379				
Öz denetim	Kadın	227	3,5501	,40925	-1,625	376	,105	---
	Erkek	151	3,6200	,41051				
Dışa dönüklük	Kadın	227	3,2170	,42950	-2,517	376	,012*	,160
	Erkek	151	3,3394	,50998				
Nevrotizm	Kadın	227	3,7515	,48109	-1,215	376	,225	---
	Erkek	151	3,8159	,53741				

Tablo 8 incelendiğinde, dışa dönüklük alt boyutunda cinsiyetler arasında $p<,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu ve bu anlamlı farkın erkeklerin yüksek ortalamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizinde, öğrencilerin dışa dönüklük puanlarına ait gözlenen varyansın %16'sının cinsiyet değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiştir. Hesaplanan etki büyüklüğü (Cohen'in d) katsayısına göre bu değişkeninin oldukça küçük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir ($d=.160$).

Tablo 9. BBFE Alt Boyutlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p<,05$	Sınıf Düzeyi	N	Ort	St.S	F	Df	P	Tukey	η^2
Dışa dönüklük	1.sınıf	116	3,4618	,46314	,912	3	,435		---
	2.sınıf	90	3,3841	,36194					
	3.sınıf	95	3,4752	,44373					
	4.sınıf	77	3,4249	,35524					
Uyumluluk	1.sınıf	116	3,6422	,44951	,027	3	,994		---
	2.sınıf	90	3,6426	,37937					
	3.sınıf	95	3,6281	,47853					

	4.sınıf	77	3,6320	,40586					
Öz denetim	1.sınıf	116	3,6455	,41374	2,556	3	,055	1-2*	,020
	2.sınıf	90	3,4931	,39942					
	3.sınıf	95	3,5987	,42483					
	4.sınıf	77	3,5503	,38807					
Nevrotizm	1.sınıf	116	3,3459	,48994	1,812	3	,145		---
	2.sınıf	90	3,2569	,44436					
	3.sınıf	95	3,2224	,47727					
	4.sınıf	77	3,2094	,43370					
Açıklık	1.sınıf	116	3,8241	,55288	,705	3	,549		---
	2.sınıf	90	3,7656	,49790					
	3.sınıf	95	3,7242	,47974					
	4.sınıf	77	3,7857	,46756					

Tablo 9 incelendiğinde, öz denetim kişilik özelliğinde birinci ve ikinci sınıflar arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu, bu anlamlı farkın birinci sınıfların yüksek ortalamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizinde, etki büyüklüğü katsayısına göre öğrencilerin öz denetim puanlarına ait gözlenen varyansın %2'sinin sınıf düzeyi değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiş, bu değerın Büyüköztürk ve diğerlerine (2018) göre, küçük bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği anlaşılmıştır.

Tablo 10. BBFE Alt Boyutlarının Çalgı Gruplarına Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

* $p < ,05$		Çalgı Grubu	N	Ort	St.S	F	Df	P	tukey
Dışa dönüklük	1	Yaylı çalgı	148	3,4614	,40581	,875	4	,479	---
	2	Nefesli çalgı	50	3,3714	,39362				
	3	Telli çalgı	78	3,3938	,42838				
	4	Şan	42	3,4728	,47379				
	5	Piyano	53	3,4825	,40911				
Uyumluluk	1	Yaylı çalgı	148	3,6194	,43166	,226	4	,924	---
	2	Nefesli çalgı	50	3,6300	,45586				
	3	Telli çalgı	78	3,6667	,43061				
	4	Şan	42	3,6429	,48775				
	5	Piyano	53	3,6698	,37765				
Öz denetim	1	Yaylı çalgı	148	3,5566	,43113	1,606	4	,172	---
	2	Nefesli çalgı	50	3,4800	,37995				
	3	Telli çalgı	78	3,6106	,37526				
	4	Şan	42	3,6369	,38236				
	5	Piyano	53	3,6533	,43828				
Nevrotizm	1	Yaylı çalgı	148	3,2872	,48740	,437	4	,782	---
	2	Nefesli çalgı	50	3,2200	,48613				
	3	Telli çalgı	78	3,2292	,47048				

	4	Şan	42	3,2440	,42676			
	5	Piyano	53	3,3066	,42571			
Açıklık	1	Yaylı çalgı	148	3,7595	,51479	1,632	4	,165 ---
	2	Nefesli çalgı	50	3,6620	,49975			
	3	Telli çalgı	78	3,8167	,46218			
	4	Şan	42	3,7405	,50222			
	5	Piyano	53	3,8962	,51626			

Tablo 10 istatistiksel açıdan incelendiğinde, beş büyük kişilik özelliği ve çalgı grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p < ,05$).

Tablo 11. BBFE Alt Boyutlarının Lise Mezuniyetine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Tablo

<i>*p<,05</i>	Mezuniyet	N	Ort	St.S	T	df	P	d
Dışa dönük	Gsl	275	3,4616	,41121	1,797	376	,073	---
	Diğer	96	3,3741	,42078				
Uyumluluk	Gsl	275	3,6483	,44517	,890	376	,374	---
	Diğer	96	3,6031	,38823				
Öz denetim	Gsl	275	3,5983	,43859	1,637	376	,102	---
	Diğer	96	3,5193	,31059				
Nevrotizm	Gsl	275	3,2936	,46506	1,974	376	,049*	,233
	Diğer	96	3,1856	,46390				
Açıklık	Gsl	275	3,7804	,52977	,208	376	,835	---
	Diğer	96	3,7680	,42587				

Tablo 11 incelendiğinde, bütün kişilik özelliklerinde en yüksek ortalamanın GSL'den mezun olan öğrencilerde olduğu ve nevrozizm kişilik özelliği ile lise mezuniyeti arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizinde, öğrencilerin nevrozizm puanlarına ait gözlenen varyansın %23'ünün lise mezuniyeti değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiştir. Hesaplanan etki büyüklüğü (Cohen'in d) katsayısına göre bu değişkeninin küçük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir ($d = ,233$).

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA'nın sınıf, yaş, bireysel çalgı genel not ortalamaları ve çalgı solo performansları ile ÇÖY durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar Tablo 12'de verilmektedir.

Tablo 12. ÇÖYÖ ile Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Tablosu

		Sınıf	Yaş	Not	Solo
ÇÖYÖ	R	,085	,039	,190	,157
	P	,101	,455	,000*	,002*
Kendini yeterli görme	R	-,013	-,024	,367	,187
	P	,805	,643	,000*	,000*
Psikolojik göstergeler	R	,038	,025	,309	,186
	P	,460	,630	,000*	,000*
Kendini yetersiz görme	R	,092	,056	-,317	-,107
	P	,076	,283	,000*	,039*

Tablo 12 incelendiğinde; ÇÖYÖ, ölçeğin kendini yeterli görme ve psikolojik göstergeler alt boyutları ile not ortalaması ve solo performans arasında $p<,05$ düzeyinde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu; kendini yetersiz görme alt boyutu ile not ortalaması ve solo performans arasında $p<,05$ düzeyinde negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

“MÖA’nın sınıf, yaş, bireysel çalgı genel not ortalamaları ve çalgı solo performansları ile BBKÖ arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar Tablo 13’de verilmektedir.

Tablo 13. BBFE Alt Boyutları ile Bazı Değişkenler Arasındaki İlişki Tablosu

		Sınıf	Yaş	Not	Solo
Dışa dönüklük	R	-,008	-,078	-,001	,169
	P	,876	,129	,985	,000*
Uyumluluk	R	-,012	-,071	-,010	,079
	P	,725	,178	,895	,125
Öz denetim	R	-,058	-,066	,040	,187
	P	,285	,138	,466	,000*
Nevrotizm	R	-,112	-,087	-,090	,015
	P	,032*	,074	,082	,701
Açıklık	R	-,043	-,054	,116	,172
	P	,479	,496	,026*	,001*

Tablo 13 incelendiğinde; dışa dönüklük, öz denetim ve açıklık kişilik özelliği ile solo performans arasında $p<,05$ düzeyinde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Aynı zamanda Tablo 13’de açıklık kişilik özelliği ile not ortalaması arasında da $p<,05$ düzeyinde olumlu ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Nevrotizm kişilik özelliği ile sınıf arasında ise $p<,05$ düzeyinde negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.7. Araştırmanın Temel Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın temel problem cümlesi, “BBKÖ ÇÖY’nin anlamlı birer yordayıcıları mıdır?” sorusuna ilişkin bulgular ve yorumlar Tablo 14’de verilmektedir.

Tablo 14. ÇÖY’nin BBKÖ ile Yordanmasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi Bulguları

Değişken	B	St. Hata B	B	T	P
Sabit	4,499	,381	---	11,801	,000
Dışa dönüklük	,305	,110	,142	2,773	,006
R=,142	R ² =,020				
F(1, 376)=7,691	p=,006				
Sabit	4,307	,386		11,147	,000
Uyumluluk	,341	,106	,165	3,236	,001
R=,165	R ² =,027				
F(1, 376)=10,473	p=,001				
Sabit	4,396	,400		10,987	,000
Öz denetim	,322	,111	,148	2,901	,004
R=,148	R ² =,022				
F(1, 376)=8,414	p=,004				
Sabit	4,814	,324		14,863	,000
Nevrotizm	,225	,098	,117	2,290	,023
R=,117	R ² =,014				
F(1, 376)=5,246	p=,023				
Sabit	3,817	,336		11,344	,000
Açıklık	,458	,088	,259	5,193	,000
R=,259	R ² =,067				
F(1,376)=26,967	p=,000				

Analiz sonuçları incelendiğinde; dışa dönüklük özelliğinin, çalgı öz yeterliğin anlamlı ($p<,05$) fakat yeterince önemli olmayan (%2) bir yordayıcısı olduğu, uyumluluk özelliğinin çalgı öz yeterliğin anlamlı ($p<,05$) fakat yeterince önemli olmayan (%2,7) bir yordayıcısı olduğu, öz denetim özelliğinin çalgı öz yeterliğin anlamlı ($p<,05$) fakat yeterince önemli olmayan (%2,2) bir yordayıcısı olduğu, nevrozizm özelliğinin çalgı öz yeterliğin anlamlı ($p<,05$) fakat yeterince önemli olmayan (%1,4) bir yordayıcısı olduğu, açıklık özelliğinin çalgı öz yeterliğin anlamlı ($p<,05$) fakat yeterince önemli olmayan (%6,7) bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuca göre, beş büyük kişilik özelliklerinin çalgı öz yeterliği düşük bir düzeyde yordadığı ve buna bağlı olarak müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özelliğinin çalgı öz yeterlik durumlarına etki gücünü belirlemede yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın ÇÖYÖ ve alt boyutlarından aldıkları puanlar incelendiğinde; katılımcıların puanları 10 üzerinden 5.54 olarak belirlenmiş ve ortanın biraz üzerinde bir puan ortalamasına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ÇÖYÖ'nün alt boyutlarında ise en yüksek ortalamanın sırasıyla kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler olduğu, en düşük ortalamanın ise kendini yetersiz görme alt boyutunda olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde Girgin'in (2017b) benzer çalışmasında en yüksek ortalamanın öz yeterlik, en düşük ortalamanın ise psikolojik göstergeler alt boyutunda bulunduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmanın sonucuyla paralellik gösteren çalışmalarda da (Albayrak ve Bulut, 2020; Babacan ve Babacan, 2017; Coşkun Şentürk, 2017; Özer, 2020; Piji Küçük, 2015; Şeker, 2016) MÖA'nın öz yeterlik düzeylerinin genel olarak orta düzeyde olduğu saptanmaktadır.

MÖA'nın BBFE alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde ise; en yüksek ortalamanın sırasıyla açıklık, uyumluluk, öz denetim ve dışa dönüklük alt boyutlarında, en düşük puan ortalamasının ise nevrozizm alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. En yüksek ortalamanın açıklık alt boyutunda olması durumunun, MÖA'nın daha yaratıcı, hayal gücü geniş ve farklı deneyimlere açık olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Öyle ki Burger (2016), deneyime açık ve bağımsız düşüncelere sahip olan bireylerin açıklık boyutundan yüksek puan alan bireyler olduğunu belirtmiştir. Buna bağlı olarak literatür incelendiğinde paralellik gösteren çalışmalarda da (Arslan, 2018; Bogunovic, 2006; Corrigan, vd., 2013; Gjermunds, vd., 2020; Modırı 2012; Vaag, vd., 2018) müzisyenlerin yüksek düzeyde deneyime açık kişilik özellikleri sergiledikleri ve açıklık özelliğinin sanatçı kişilik tipiyle anlamlı bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın BBFE ile ÇÖYÖ arasındaki ilişki incelendiğinde; dışa dönüklük, uyumluluk ve öz denetim kişilik özellikleri ile ÇÖYÖ ve ölçeğin kendini yeterli görme ve psikolojik göstergeler alt boyutları arasında $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Aynı zamanda nevrozizm alt boyutu ile ÇÖYÖ ve ölçeğin kendini yetersiz görme alt boyutu arasında $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır. Açıklık alt boyutu incelendiğinde ise; ÇÖYÖ, kendini yeterli görme ve psikolojik göstergeler alt boyutları ile $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan açıklık ve kendini yetersiz görme alt boyutları arasında $p < .05$ düzeyinde, negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde Girgin'in (2017b) benzer bir araştırma temelinde ancak farklı ölçekler kullandığı çalışmasının sonucunda, MÖA'nın ÇÖY inançları ile kişilik özellikleri arasında düşük bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer taraftan MÖA'nın "BBKÖ" ile "ÇÖY" durumlarının incelenmesi temelinde yapılan başka bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın ÇÖY durumları ile cinsiyet değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p < .05$). Bu durum ÇÖY inançlarının bireylerin cinsiyetleri üzerinde genel olarak aynı etkiye sahip olması ile açıklanabilir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde (Babacan ve Babacan, 2017; Piji Küçük ve Turan Engin) benzerlik tespit edilmiş, cinsiyet değişkeni ile "ÇÖY" arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatür "öz yeterlik" konusu üzerine incelendiğinde ise; bazı çalışmalarda (Gündüz

ve Kumcağız, 2018; Şeker, 2014; Temiz, 2017; Yokuş, 2014) cinsiyet değişkeni farklılaşmazken, bazı çalışmalarda (Birer ve Sonsel, 2013; Girgin, 2017a; Özmenteş, 2014) erkek lehine bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

MÖA'nın ÇÖY durumları sınıf değişkenine göre incelendiğinde; ÇÖYÖ, psikolojik göstergeler ve kendini yetersiz görme alt boyutlarında en yüksek ortalamanın 4. sınıflara ait olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç ile paralellik gösteren araştırmalarda da (Çevik, 2011; Durdukoca, 2010; Jelen, 2017; Yaman, vd., 2004) sınıf düzeyi yükseldikçe bireylerin öz yeterlik inançları artmaktadır. Literatürdeki bu sonuçlar bağlamında sınıf düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin meslek ve alan bilgisi arttıkça öz yeterlik inançlarının da arttığı düşünülebilir. Öyle ki aldıkları çalgı eğitiminin daha uzun süreçte gerçekleşmesi ve daha fazla deneyim kazanmaları ÇÖY düzeylerini yükseltmiş olabilir. Diğer taraftan literatürde (Babacan ve Babacan, 2017; Demir 2018; Girgin, 2017a; Tunç ve Bulut 2016) sınıf değişkeni ve öz yeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı çalışmalara da rastlanılmaktadır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucuna göre ise, ÇÖY puanlarının sınıf düzeyi değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiş ve bu değer, küçük ile orta arası bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

MÖA'nın ÇÖY durumları çalgı değişkenine göre incelendiğinde; kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler ve kendini yetersiz görme alt boyutları ile yaylı çalgı ve telli çalgılar arasında istatistiksel anlamda $p < .05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu anlamlı farklılığa göre, telli enstrümanları çalan öğrencilerin ÇÖY inançlarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, telli enstrümanların eşlik çalgılar olması, buna bağlı olarak telli enstrüman çalan bireylerin daha çok sahne almaları ve deneyim kazanmaları sebebiyle ÇÖY inançlarının yüksek olduğu söylenebilir. Literatür "ÇÖY" kapsamı içerisinde incelendiğinde, Coşkun Şentürk ve Bölek'in (2019) çalışmasında da yaylı ve telli enstrüman grupları arasında $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde benzer çalışmalar "öz yeterlik" kavramı temelinde incelendiğinde ise (Ertekin, 2017; Otacıoğlu, 2017; Özmenteş, 2014) öğrencilerin müzik öz yeterlikleri çalgılarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucunda ise; ÇÖYÖ'de tüm alt boyut puanlarının çalgı grupları değişkenine bağlı olduğu tespit edilmiş ve bu değer, küçük ile orta arası bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

MÖA'nın ÇÖY durumları mezun olunan lise türüne göre incelendiğinde; GSL'den mezun olan öğrencilerin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonucun, GSL'den mezun olan öğrencilerin çalgı eğitimi sürecini daha fazla almalarından ve daha çok deneyim kazanmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde Otacıoğlu'nun (2017) çalışması bu çalışmanın sonucu ile paralellik göstermektedir. Literatürdeki diğer çalışmalarda ise (Ertekin, 2017; Girgin, 2017a; Şeker, 2014) öz yeterlik inancı ile mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucunda ise, ÇÖY durumları açısından lise mezuniyeti değişkeninin küçük etki büyüklüğüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın BBKÖ cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; dışa dönüklük alt boyutunda erkeklerin lehine $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burger (2016), dışa dönük bireylerin; sosyal, arkadaş canlısı, iyi huylu, girişken ve enerjik bir yapıya sahip olduğundan bahsetmektedir. Buna bağlı olarak elde edilen sonucun gelenek ve göreneklerden, ailelerin çocuklarına

karşı tutumlarından ve ülkemizde erkeklerin kadınlara göre daha serbest yetiştirilmesi vb. durumlardan kaynaklandığı düşünülebilir. Elde edilen bu sonuç literatürdeki bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir. Örneğin; Torrance ve Bugos'un (2017) çalışması sonucunda erkek vokalistlerin diğer müzisyenler arasında dışa dönük kişilik özelliğine sahip oldukları görülmektedir. Diğer taraftan Koca'nın (2007) ve Köse'nin (2019) çalışmalarında da erkeklerin lehine bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ancak araştırmanın bulgusuyla farklılık gösteren çalışmalara da (Erkan, 2019; Kara, 2020; Polat, 2020; Tatlıoğlu, 2014) ulaşılmaktadır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucunda ise, öğrencilerin dışa dönüklük puanlarının cinsiyet değişkenine bağlı olduğu ve hesaplanan etki büyüklüğü katsayısına göre bu değişkeninin oldukça küçük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

MÖA'nın BBKÖ sınıf değişkenine göre incelendiğinde; öz denetim (sorumluluk) kişilik özelliğinde, birinci sınıfların ortalaması yüksek bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bu durum, birinci sınıf öğrencilerinin üniversite sınavlarına hazırlanma aşamalarındaki disiplinli çalışma alışkanlıklarının devam ediyor olmasından kaynaklanıyor olabilir. Öyle ki öz denetim boyutu yüksek kişiler; "düzenli, plan doğrultusunda hareket eden, kararlı kişilerdir" (Burger, 2016, s.255). Literatür incelendiğinde Kara'nın (2020) araştırmasında da, kişilik ölçeğindeki maddelerinin tamamında farklılık yaratan grubun birinci sınıf öğrencilerinden kaynakladığının tespit edilmiştir. Diğer taraftan bazı araştırmalarda ise, (Erkan, 2019; Kalaycı Türk ve Ceylan, 2020; Köse, 2019; Tatlıoğlu, 2014) üst sınıfların lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucunda ise, öğrencilerin öz denetim puanlarının sınıf düzeyi değişkenine bağlı olduğu ve bu değer küçük bir etki büyüklüğü olarak yorumlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

MÖA'nın BBKÖ çalgı değişkenine göre incelendiğinde, kişilik özellikleri ve çalgı grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p < .05$). Ancak araştırma sonuçları ile farklılık gösterse de literatürde kişilik özellikleri ve çalgı grupları arasında ilişki bulunan araştırmalara rastlanılmaktadır. Bu kapsamda ilgili araştırmadan elde edilen bulgular (Payne, 2009; Torrance ve Bugos, 2017; Vaag, vd., 2018) nefesli enstrüman çalanların ve nefesini kullanan vokalistlerin açıklık ve dışı dönüklük kişilik özellikleri seviyelerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

MÖA'nın BBKÖ mezun olunan lise türüne göre incelendiğinde; GSL'den mezun olan öğrencilerin nevrotik kişilik özelliklerinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. "Nevrotiklikle ilgili olarak; kaygı, kendinden şüphe duyan ve olumsuz duygusallık yaşayan bireylerin öğrenme sürecinden kopması muhtemeldir ve zorluklar karşısında ısrar etmeyebilirler" (Komarraju, vd., 2011, s.474). Buna bağlı olarak, GSL mezunlarının alan deneyimlerinin daha yüksek olması; alanı daha fazla irdelemelerine, müziğin ve enstrüman çalmanın derinliğini daha fazla fark etmelerine ve bu durumun sonucu olarak da daha fazla kaygı ve olumsuz duygu yaşamalarına sebep oluyor olabilir. Etki büyüklüğünün hesaplanması adına yapılan eta kare analizi sonucunda ise, öğrencilerin nevrotizm puanlarının mezuniyet değişkenine bağlı olduğu ve bu değişkeninin küçük bir etki büyüklüğüne sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın ÇÖYÖ ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde; ÇÖYÖ, kendini yeterli görme, psikolojik göstergeler alt boyutları ile çalgı genel not ortalaması ve çalgı solo performans arasında $p < .05$ düzeyinde pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Kendini yetersiz görme alt boyutu ile çalgı genel not ortalaması ve çalgı solo performansı arasında ise $p < .05$ düzeyinde negatif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öyle ki solo performans ve çalgı genel not

ortalaması, bireylerin çalgı eğitimindeki başarı düzeylerini gösteren önemli faktörleri oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak çalgı solo performansı ve çalgı not ortalaması yüksek olan kişilerin kendini yeterli görme alt boyutunda ve genel olarak ÇÖY ölçeğinde yüksek ortalamaya sahip olması durumu başarının öz yeterlik inancı ile doğrudan ilişkili olduğunu açıkça göstermektedir. Benzer şekilde kendini yetersiz görme durumunun yüksekliği, çalgıda solo performans yapmada isteksiz olma durumunu ve çalgı başarısının az olmasını beraberinde getirmektedir. Öyle ki ilgili literatür incelendiğinde, McCormick ve McPherson'ın (2003, 2006) farklı yıllarda yapmış oldukları çalışmalarda, öz yeterlik kavramı ve müzik performansının başarı ile güçlü bir bağlantı içerisinde olduğu ve öz yeterlik kavramının bireyin gerçek performansının en iyi yordayıcısı olduğunu bulgusuna ulaşılmıştır.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

MÖA'nın BBFE ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde; dışa dönüklük, öz disiplin ve açıklık kişilik özelliği ile solo performans arasında $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Öyle ki bireylerin solo performans gösterebilmeleri ancak sıkı ve disiplinli bir çalışma ile mümkündür. Ayrıca sosyal iletişime ve yeni deneyimlere daha açık olan bireylerin sahne üzerine çıkma durumlarının daha fazla olması da solo performansı arttırmaktadır. Buna bağlı olarak dışa dönük, öz denetimli ve deneyime açık olan MÖA'nın daha başarılı bir çalgı performansına sahip oldukları ve bunun sonucu olarak daha fazla solo performans gösterdikleri söylenebilir. Aynı zamanda açıklık kişilik özelliği ile not ortalaması arasında da $p < .05$ düzeyinde pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Bu sonuca bağlı olarak çalgı not ortalaması yüksek olan bireylerin daha açık fikirli ve meraklı özelliklere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum daha meraklı, daha açık fikirli olan kişilerin çalışma ve araştırmaya daha yatkın olmasıyla başarılarını doğrudan arttırdığı şeklinde yorumlanabilir. Buna bağlı olarak ilgili literatür incelendiğinde, Yüksel'in (2013a) çalışması sonucunda, psikolojik tip kuramına dayalı öğretim uygulamalarının öğrenci başarısını ve motivasyonunu arttırdığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan diğer çalışmalarda da (Sıgır ve Gürbüz, 2011; Smidt, 2015) bireylerin kişilik özellikleri ile başarı düzeyleri arasında önemli bir ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.7. Araştırmanın Temel Problem Cümlesine İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmanın ana amacına bağlı olarak BBKÖ'nün ÇÖY durumlarını yordaması incelendiğinde; BBKÖ'nün çalgı öz yeterliği düşük bir düzeyde yordadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuca göre, yordayıcı değişkenin (BBKÖ) yordanan değişkeni (ÇÖY) açıklama yüzdelerinin düşük olması sebebiyle MÖA'nın BBKÖ'nün ÇÖY durumlarına etki gücünü belirlemede yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde, müzik eğitimi ve ÇÖY temelinde başka çalışmalara rastlanılmaması nedeniyle, kişilik özellikleri ve öz yeterlik kavramı temelindeki farklı araştırmalar incelenmiştir. Yapılan araştırmalarda kişilik özelliklerinin öz yeterliği yordadığı görülmektedir. Öreğin, Kıran (2019) ve Bahar ve Kağan'ın (2018) çalışmaları sonucunda; özellikle dışa dönüklük, açıklık ve öz disiplin kişilik özelliklerinin öz yeterlik durumları ile pozitif yönde anlamlı ilişkileri olduğu tespit edilmiştir. MÖA'nın BBKÖ'nün ÇÖY durumlarını yordamasının incelendiği bu çalışmada da MÖA'nın BBKÖ ve ÇÖY durumları arasında anlamlı ilişkiler saptanmış, diğer taraftan BBKÖ'nün ÇÖY'yi yeterince önemli olmayan bir düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.8. Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlara göre;

- MÖA'nın ÇÖY düzeylerini inceleyen ve bununla beraber bireysel çalgı türü, çalgı solo performans düzeyleri, çalgı not ortalamaları gibi değişkenlerin de incelendiği daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

- MEAD öğrencileri üzerinde kişilik özelliklerinin incelendiği çalışmalar sınırlı sayıda olduğundan, Türkiye'deki farklı MEAD öğrencileri üzerinde kişilik özelliklerini inceleyen çalışmalara yer verilebilir. Aynı zamanda öğrencilerin kişilik özelliklerinin çalgı solo performans ve çalgı not ortalaması değişkenlerine göre inceleyen daha fazla araştırmaların yapılması önerilebilir.

- Literatür benzer konu kapsamı içerisinde incelendiğinde, MÖA'nın BBKÖ'nün ÇÖY durumunu yordamasını inceleyen başka bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bununla beraber farklı ölçeklerin kullanıldığı az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu konu kapsamında daha fazla araştırmanın yapılması önerilebilir.

- Öğrencilerin BBKÖ ile bireysel çalgı türleri arasında herhangi bir farkın bulunmadığı bu araştırmadan yola çıkarak, öğrencilerin kişilik özellikleri ile bireysel çalgı türü arasındaki ilişkiyi inceleyen daha fazla araştırmaya yer verilmesi önerilebilir.

- MÖA'nın ÇÖY düzeyleri ve kişilik özelliklerinin; cinsiyet, sınıf, yaş, bireysel çalgı, not ortalaması, mezun olunan lise türü ve solo performans sayısı değişkenlerine göre incelendiği bu araştırmadan farklı olarak; coğrafi yapı, fiziki koşullar, sosyo ekonomik ve sosyo kültürel yapı gibi değişkenlere de yer verilerek araştırılması önerilebilir.

- Araştırmanın daha geniş çalışma gruplarında yapılması önerilebilir.

- Sadece MÖA üzerinde uygulanan bu araştırma, GSL'de ya da konservatuar öğrencileri üzerinde uygulanabilir.

- Betimsel nitelikte olan bu çalışma deneysel bir çalışmaya dönüştürülerek uygulanması önerilebilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.

KAYNAKLAR

- Ak, Ö., Can, A. A. ve Özdemir, M. (2021). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin çalgı performansı öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (klasik gitar örneği). *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 72-91. doi: 10.24315/tred.874398
- Albayrak, C. ve Bulut, D. (2020). Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin çalgı performansı öz yeterlik inançlarına yönelik bir inceleme. *Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 12(46), 266-269. doi:10.15189/1308-8041
- Arslan, A. (2018). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin mesleki kişilik tipleri ile beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (530698).
- Babacan, E. ve Babacan, M. D. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İdil*, 6(32), 1299-1318. doi:10.7816/idil-06-32-09
- Bahar, H. H. ve Kağan, M. (2018). Öğretmen adaylarında özyeterlik algılarının yordayıcısı olarak beş faktör kişilik özellikleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 676-686. doi:10.17556/erziefd.406102
- Bandura, A. (1994). Self efficacy. V. S. Ramachandran (Eds.), *Encyclopedia of human behavior* (4nd ed.) (pp.71-81). Academic Press.
- Bilen, S. (1995). *İş birlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (41285).
- Birer, A. R. H. ve Sonsel, Ö. B. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının mesleki özyeterlik durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Selçuk Üniversitesi örneği. *Fine Arts*, 8(4), 389-398. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.D0142>
- Bogunovic, B. (2006). Personality traits of a music teacher. *Zbornik Instituta Za Pedagoska Istrazivanja*, 38(1), 247-263. doi:10.2298/ZIPI0601247B
- Bölek, A. (2021). *Müzik öğretmeni adaylarının beş büyük kişilik özelliklerinin çalgı öz yeterlik durumlarını yordaması (Ege Bölgesi örneği)* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (703751).
- Burger, J. M. (2016). *Kişilik*. (İ.D. Erguvan Sarioğlu, Çev.) İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün Ö, E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2018). *Sosyal bilimler için istatistik*. Pegem Akademi.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P. ve Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44(6), 473-490. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.09.001>
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2013). *Research methods in education*. London: Routledge.
- Corrigall, K. A., Schellenberg, E. G. ve Misura, N. M. (2013). Music training, cognition, and personality. *Frontiers in Psychology*, 4(222), 1-10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00222>
- Coşkun Şentürk, G. (2017). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin öz-etkililik-yeterlik açısından değerlendirilmesi. N. Akpınar Dellal ve S. Tican Başaran (Ed.), 2. *Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri Tam Metin Kitabı* içinde (s.80-88). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Coşkun Şentürk, G. ve Bölek, A. (2019). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı öz yeterlik durumlarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1110-1135. <http://dx.doi.org/10.23891/efdyu.2019.155>
- Çevik, D. B. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik öğretimi özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 145-168 <http://dspace.balikesir.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12462/4774>
- Demir, Z. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının öz yeterlik inançlarının ve mesleğe yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Karadeniz Teknik Üniversitesi örneği* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (494304).

- Durdukoca, Ş. F. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik özyeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 70-77. <https://dergipark.org.tr/en/pub/aibuefd/issue/1498/18125>
- Erkan, D. (2019). *Görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının kişiliklerine göre eleştirel düşünme becerilerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (587181).
- Ertekin, M. N. (2017). *Müzik öğretmeni adaylarının özyeterlilik düzeylerinin problem çözme becerisi düzeylerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (471826).
- Fenollar, P., Román, S., ve Cuestas, P. J. (2007). University students' academic performance: An integrative conceptual framework and empirical analysis. *British Journal of Educational Psychology*, 77(4), 873-891. doi:10.1348/000709907X189118
- Girgin, D. (2017a). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı özyeterlik inancı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 613-624. <http://dSPACE.balikesir.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12462/3729>
- Girgin, D. (2017b). The relationship between pre-service music teachers' self-efficacy belief in musical instrument performance and personality traits. *Eurasian Journal of Educational Research*, (67), 107-123. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1148807>
- Gjermunds, N., Brechan, I., Johnsen, S. A. K. ve Watten, R. G. (2020). Personality traits in musicians. *Current Issues in Personality Psychology*, 8(2), 100-107. <https://doi.org/10.5114/cipp.2020.97314>
- Gündüz, Y. ve Kumcağız, H. (2018). Güzel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1514-1553. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-420275>
- Griffin, M. M. ve Griffin, B. W. (1998). An investigation of the effects of reciprocal peer tutoring on achievement, self-efficacy, and test anxiety. *Contemporary Educational Psychology*, 23(3), 298-311. <https://doi.org/10.1006/ceps.1998.0971>
- Jackson, J. W. (2002). Enhancing self-efficacy and learning performance. *The Journal of Experimental Education*, 70(3), 243-255. doi:10.1080/00220970209599508
- Jelen, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414. doi:10.7816/idil-06-39-22
- Kalaycı Türk, Y. ve Ceylan, M. (2020). The relationship between the personality traits of prospective teachers and their conflict management styles. *Elementary Education Online*, 19(2), 445-464. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2020.689666>
- Kara, A. (2020). *Müzik öğretmeni adaylarının kişilik özellikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (624072).
- Karaman, N. G., Dogan, T. ve Coban, A. E. (2010). A study to adapt the big five inventory to Turkish. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 2357-2359. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.336>
- Kılıç, S. (2014). Etki büyüklüğü. *Journal of Mood Disorders*, 4(1), 44-6. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/109717>
- Kıran, F. (2019). *Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ve akademik motivasyonları ile kariyer araştırma özyeterlilikleri arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (564460).
- Koca, Ş. (2007). *Mesleki müzik eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin genel kişilik özelliklerinin kişilik envanterine göre incelenmesi* (Doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (211056).
- Komaraju, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R. ve Avdic, A. (2011). The big five personality traits, learning styles, and academic achievement. *Personality and Individual Differences*, 51(4), 472-477. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.04.019>
- Köse, F. (2019). *Öğretmen adaylarının duygu ve kişilik özellikleri ile öğretim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (537658).
- Kuzgun, Y. ve Deryakulu, D. (2017). Bireysel farklılıklar ve eğitime yansımaları. Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Ed.), *Eğitimde bireysel farklılıklar* (4.baskı) (s. 1-10). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- McCormick, J. ve McPherson, G. E. (2003). The role of self-efficacy in a musical performance examination: An exploratory structural equation analysis. *Psychology of Music*, 31(1), 37-51. doi.org/10.1177/0305735603031001322
- McPherson, G. E. ve McCormick, J. (2006). Self-efficacy and music performance. *Psychology of Music*, 34(3), 322-336. https://doi.org/10.1177/0305735606064841
- Modırı, İ. G. (2012). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano dersi motivasyonları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 74-98. http://efdergi.yyu.edu.tr
- Multon, K.D., Brown, S.D. ve Lent, R.W. (1991). Relation of self-efficacy beliefs to academic outcomes: A meta-analytic investigation. *Journal of Counseling Psychology*, 38(1), 30-38. doi: 23-0167/91/53.00
- Otacıoğlu, S. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının öz etkililik/yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 171-178. doi:10.9775/kausbed.2017.011
- Özer, B. (2020). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin düşünme stilleri ve piyano dersine yönelik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 243-271. doi:10.21764/maeuefd.782252
- Özmenteş, G. (2014). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik özyeterlikleri, benlik saygıları ve bireysel özellikleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 138-152. http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/705
- Payne, P. D. (2009). *An investigation of relationships between timbre preference, personality traits, gender, and music instrument selection of public school band students* (Master's thesis). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global database. (Document ID 3366051).
- Piji Küçük, D. (2015). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin piyano eşliği alanındaki öz yeterlik algıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(16), 220-236. doi:10.16992/ASOS.772
- Piji Küçük, D. ve Turan Engin, D. (2021). Güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve bireysel çalgı performanslarına yönelik özyeterlik inançları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(113), 135-169. http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.48640
- Pirlibeylioğlu, B. ve Bilgin, S. (2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Bağlamında İncelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 49-60. doi: 10.52974/jena.1112510
- Polat, Ş. C. (2020), *Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile aile değerleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (640550).
- Ross, J. A. (1992). Teacher efficacy and the effects of coaching on student achievement. *Canadian Journal of Education*, 17, 51-65. https://doi.org/10.2307/1495395
- Sarıkaya, M. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve öz-yeterlik inançlarına göre müzik performans kaygılarının yordanması* (Doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (506888).
- Schunk, D. H. (1981). Modeling and attributional effects on children's achievement: A self-efficacy analysis. *Journal of Educational Psychology*, 73(1), 93-105. https://doi.org/10.1037/0022-0663.73.1.93
- Sıgır, Ü. ve Gürbüz, S. (2011). Akademik başarı ve kişilik ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 10(1), 30-48. https://dergipark.org.tr/en/pub/khosbd/issue/19226/204312
- Smidt, W. (2015). Big five personality traits as predictors of the academic success of university and college students in early childhood education. *Journal of Education for Teaching*, 41(4), 385-403. doi:10.1080/02607476.2015.1080419
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2017). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, E. S. (2018). Ayırıcı özellik kuramı. D. Gençtanırım Kurt ve E. Çetinkaya Yıldız (Ed.), *Kişilik kuramları* (3. baskı.) (s.508-553), Ankara: Pegem Akademi.
- Şeker, S. S. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının akademik özyeterlik düzeyleri ile çalgı çalışmaya ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Fine Arts*, 9(3), 135-149. http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2014.9.3.D0155

- Şeker, S. S. (2016). Çalgı performansına ilişkin öz-yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5150- 5162. doi:10.14687/jhs.v13i3.3933
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. ve Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics boston*. MA: Pearson.
- Tathloğlu, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin beş faktör kişilik kuramı'na göre kişilik özellikleri alt boyutlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(17), 939-971. doi: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh400>
- Temiz, E. (2016). Pedagojik formasyon alan müzik öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 2165-2174. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9139>
- Temiz, E. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin özyeterlik inançları-the self-efficacy beliefs of music teacher candidates regarding the teaching process. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 1-9. <https://doi.org/10.20875/makusobed.286047>
- Torrance, T. A. ve Bugos, J. A. (2017). Music ensemble participation: personality traits and music experience. *Update: Applications of Research in Music Education*, 36(1), 28-36. <http://scholarcommons.usf.edu/etd/7100>
- Tunç, T. ve Bulut, F. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 2146-9199. http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/31.turgay_tunc.pdf
- Ünal, B. (2019). *Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin piyano dersine yönelik öz yeterliklerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (574643).
- Vaag, J., Sund, E. R. ve Bjerkeset, O. (2018). Five-factor personality profiles among norwegian musicians compared to the general workforce. *Musicae Scientiae*, 22(3), 434-445. <https://doi.org/10.1177%2F1029864917709519>
- Varis, Y. A. (2012). A review of prospective music teachers' views concerning their self evaluation of proficiency in the field. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51, 216-221. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.148>
- Yaman, S., Cansüğü Koray, Ö. ve Altunçekiç, A. (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 355-366. <https://hdl.handle.net/20.500.12628/1297>
- Yokuş, T. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının eğitime öğretme öz-yeterlikleri açısından değerlendirilmesi. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(2), 43-56. doi:10.7816/sed-02-02-03
- YÖK, (2023). Yüksek öğretim bilgi sistemi. file:///C:/Users/casper/Downloads/2020_T106.pdf adresinden 27.08.2023 tarihinde erişildi.
- Yüksel, G. (2013). *Flüt öğretiminde psikolojik tip kuramına dayalı öğrenme stili odaklı öğretim uygulamalarının öğrenci başarı düzeyine etkisi* (Doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (333493).

EXTENDED ABSTRACT

The aim of the study is to examine the "prediction of the five major personality traits of music teacher candidates on their instrument self-efficacy". In this research, which was carried out in a descriptive framework, the relational survey model was used to determine the relationships and differences between the personality traits of music teacher candidates and instrument self-efficacy. The population of the research consists of 378 students studying in Music Education Departments in the Aegean Region of Turkey. The sample of the research was carried out in the departments of music education in the provinces of Muğla, Denizli, Aydın and İzmir in the Aegean Region with first, second, third and fourth grade students studying in these departments. In order to collect the data of the research, "Instrument Performance Self-Efficacy Scale" developed by Şeker (2016) and "Big Five Personality Factor Inventory" developed by John, Donahue and Kentle (1991) which adapted into Turkish by Karaman, Doğan and Çoban (2010) and "Personal Information Form" prepared by the researcher were used. Frequency, explanatory, one-way variance (ANOVA), independent samples t-test, Pearson relationship, simple linear regression analyzes were used in the study and the data were analyzed with the SPSS 12.0 package program. At the same time, the significance level of $p < .05$ was sought in the data analysis of the research. In the analyzes in which a significant difference was detected, eta-squared (η^2) and Cohen's (d) value effect size coefficients were calculated to determine the effect of the independent variable on the dependent variable.

In the results obtained in the research, the instrument self-efficacy status of the music teacher candidates was determined as 5.54 out of 10, and it was concluded that the participants had a point average slightly above the middle for the finding. While the instrument self-efficacy scores of the music teacher candidates did not differ according to gender, it was determined that the individual's instrument self-efficacy levels increased as the grade level increased. On the other hand, when the instrument self-efficacy scale and sub-dimensions of the music teacher candidates are compared according to the instrument groups; It was concluded that the instruments in the stringed instruments group (guitar, baglama, qanun) had a higher average than the other instrument groups, and the self-efficacy beliefs of the students who played the string instruments were higher. In addition, the self-efficacy beliefs of the students who graduated from the fine arts high school (GSL) were found to be higher than the students who graduated from other high schools, and positive significant relationships were found between the instrument self-efficacy scale and the instrument solo performance and instrument GPA variable. In the results of the eta-squared analysis performed to calculate the effect size, it was concluded that the students' instrument self-efficacy scores had a small to medium effect size according to the grade level variable; the scores of the sub-dimensions of self-efficacy, psychological indicators and self-efficacy had a small to medium effect size according to the instrument groups variable; and the high school graduation variable had a small effect size in terms of instrument self-efficacy.

When the music teacher candidates were examined in terms of the five major personality traits, it was determined that the highest score among the personality sub-dimensions was openness personality trait. According to this result, it can be said that music teacher candidates are creative, open-minded and open to experience individuals. When the personality traits of the music teacher candidates were examined in terms of gender, it was concluded that men had higher extrovert personality traits than women, and when the individual instrument type was examined, there was no significant difference between instrument groups. On the other hand, it was determined that the self-control (responsibility) personality traits of the first-year music teacher candidates were higher than the other classes, while the students who graduated from the fine arts high school were found to have higher neurotic personality

traits than the students who graduated from other high schools. In the results of the eta-squared analysis conducted to calculate the effect size, it was concluded that students' extroversion scores had a very small effect size depending on the gender variable; self-control scores had a small effect size depending on the grade level variable; and neuroticism scores had a small effect size depending on the high school graduation variable.

When the relationship between the Big Five personality traits of prospective music teachers and their instrument self-efficacy was examined, significant positive relationships at $p < .05$ level were found between extraversion, agreeableness and self-control sub-dimensions and self-efficacy and psychological indicators. In other words, the scores of the instrument self-efficacy scale and the self-sufficient and psychological indicators sub-dimensions of the scale show an increase in music teacher candidates who have extrovert, adaptability and self-control personality traits. While significant positive relationships were found between neuroticism sub-dimension and instrument self-efficacy scale and self-perception of inadequacy at $p < .05$ level, significant positive relationships were found between openness sub-dimension and instrument self-efficacy scale and self-perception of inadequacy and psychological indicators sub-dimensions at $p < .05$ level. In this context, in music teacher candidates with neurotic personality trait, there was an increase in the scores of instrument self-efficacy scale and self-perception of inadequacy sub-dimension of the scale, and in music teacher candidates with openness personality trait, there was an increase in instrument self-efficacy scale and self-perception of adequacy and psychological indicators sub-dimensions of the scale. When openness personality trait was analyzed, it was concluded that there was a significant negative relationship between openness and self-perception of inadequacy sub-dimension at $p < .05$ level. This shows that as the openness personality trait becomes dominant in music teacher candidates, there is a decrease in the self-perception of inadequacy sub-dimension of the instrument self-efficacy scale.

Depending on the main purpose of the study, when the prediction of Big Five personality traits on instrument self-efficacy was analyzed, it was found that Big Five personality traits predicted instrument self-efficacy at a low level, although there were significant relationships between Big Five personality traits and instrument self-efficacy. According to this result, it was concluded that the predictor variable (Big Five personality traits) was not sufficient to determine the predictive power of the Big Five personality traits of music teacher candidates' instrument self-efficacy because of the low percentage of the predicted variable (instrument self-efficacy).

When the literature was examined within the scope of similar subject, no other study was found that examined the prediction of music teacher candidates' instrument self-efficacy by Big Five personal characteristics. In addition, there are few studies in which different scales are used. It can be recommended to conduct more research within the scope of this subject. At the same time, it is thought that there is a need for more research examining the instrument self-efficacy levels and personality traits of prospective music teachers and also examining variables such as individual instrument type, instrument solo performance levels, instrument grade point averages. This research, which was applied only on music teacher candidates, can be applied on fine arts high school or conservatory students by applying it on larger study groups. At the same time, this descriptive study can be applied by converting it into an experimental study.